

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی

- سرشناسه: افضل، سید عبدالرئوف، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور: آرمان‌شهر ملاصدرا؛ چپستی، ویژگی‌ها و اقتضائات
مشخصات نشر: قم: مرکز المصطفی العالمی للترجمة والنشر: ۱۳۹۴.
فروست اصلی: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی
پ ۱۳۹۴/۱۵/۱۰
فروست فرعی: پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی / ۵
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۲۳۳-۰
وضعیت فهرست نویسی: فبای مختصر
یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی:
<http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۵۲-۳۵۹؛ همچنین به صورت زیرنویس.
شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۲۶۴۸۳

آرمان شهر ملاصدرا
چیستی، ویژگی‌ها و اقتضائات

سید عبدالرئوف افضلی

مرکز بین‌المللی
ترجمه و نشر المصطفی

آرمان شهر ملاصدرا؛ چستی، ویژگی‌ها و اقتضانات

مؤلف: سید عبدالرئوف افضلی

چاپ اول: ۱۳۹۴ش / ۱۴۳۶ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی (ع)

● چاپ: نارنجستان ● قیمت: ۱۶۵۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۳۰۰

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

● قم، چهارراه شهدا، خیابان معلم غربی (حجینه)، نبش کوچه ۱۸، تلفکس: ۰۲۵۳۷۸۳۹۳۰۵۹

● قم، بلوار محمدامین، سوره سالاریه، تلفن: ۰۲۵۳۲۱۳۳۱۰۶ - فکس: ۰۲۵۳۲۱۳۳۱۴۶

pub.miu.ac.ir miup@pub.miu.ac.ir

با سپاس از دست‌اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

● صفحه‌آرایی: محمد خسرویگی

● نمونه خوان: محمد خسرویگی

● ویراستار: سعید احمدی

● ناظر گرافیک: مسعود مهدوی

● ناظر چاپ: نعمت‌الله یزدانی

● آماده‌ساز: محسن خلیلیان

● مدیر انتشارات: عباس ثقفی

● مدیریت تولید: روح‌الله سلیمانی

● ناظر تولید: جعفر قاسمی ابهری

● ناظر فنی: محمدباقر شکری

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فرا روی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه به نوعی برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای‌بندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این‌رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان‌گذاران این شجره طیبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی رحمه‌الله و مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) می‌باشد.

«جامعه المصطفی ﷺ العالمیه» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمدی ﷺ «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ» را تأسیس کرده است.

اثر حاضر با عنوان آرمان شهر ملاصدرا؛ چیستی، ویژگی‌ها و اقتضائات حاصل پژوهش فاضل گرامی جناب آقای دکتر سید عبدالرشوف افضلی، کوششی است در به ثمر رساندن گوشه‌ای از این اهداف متعالی. در پایان لازم می‌دانیم تلاش همه عزیزانی را که در نشر این کتاب سهمی داشته‌اند، سپاس گزارده، ارباب فضل و معرفت را به یاری بخوانیم تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره‌مند سازند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

فهرست

۱۳	 مقدمه
۱۷	 ۱. جامعه
۱۷	 چستی جامعه
۱۹	 ۱. رویکرد آگاهی محور
۲۰	 ۲. رویکرد نظم محور
۲۱	 ۳. رویکرد ارتباط محور
۲۳	 ۴. رویکرد نیاز محور
۲۶	 هستی شناسی جامعه
۲۷	 ۱. اصالت جامعه (holism)
۲۸	 الف) تأثیر جامعه بر فرد
۲۹	 ب) کاربرد اصالت جامعه در علوم
۳۰	 ج) عدم امکان تحویل کل های اجتماعی به اجزاء
۳۰	 د) احکام خاص داشتن جامعه
۳۲	 ۲. اصالت فرد
۳۲	 الف) استدلال های معرفت شناختی
۳۳	 ب) استدلال های هستی شناختی
۳۵	 ج) استدلال معناشناختی

- ۳۶..... یکم. عدم وحدت جامعه
- ۳۷..... دوم. عدم تلازم قانون‌مندی جامعه با اصالت آن
- ۳۷..... سوم. عدم کفایت اثر جدید برای اثبات وحدت جامعه
- ۳۸..... چهارم. عدم کفایت علیت برای اثبات ترکیب حقیقی
- ۳۹..... پنجم. عدم دلالت خطابات قرآنی بر اصالت جامعه
- ۴۱..... ۳. اصالت فرد و اصالت جامعه
- ۴۳..... ۴. دیدگاه ملاصدرا
- ۴۳..... الف) استدلال از طریق مساوقت وجود با وحدت
- ۴۴..... یکم. مساوقت وجود با وحدت
- ۴۴..... دوم. تشکیکی بودن وجود
- ۴۵..... سوم. تشکیکی بودن وحدت
- ۴۷..... چهارم. جامعه به مثابه امر وجودی
- ۴۹..... ب) استدلال از طریق اتحاد با عقل فعال
- ۵۱..... ج) استدلال از طریق اصل علیت
- ۵۳..... نحوه شکل‌گیری جامعه
- ۵۷..... جامعه و واژه‌های همانند
- ۵۷..... ۱. جامعه و دولت (state)
- ۵۹..... ۲. جامعه و ملت (nation)
- ۶۲..... ۳. جامعه و شهر (city)
- ۶۳..... جامعه و حکومت
- ۶۳..... ۱. ضرورت حکومت
- ۶۶..... ۲. انواع حکومت
- ۶۶..... الف) اشراف‌سالاری (aristocracy)
- ۶۸..... ب) حکومت سلطنتی (Monarchy)
- ۶۹..... ج) پولیتی Polity / جمهوری (Republic)
- ۷۱..... د) تیرانی (Tyranny) یا دیکتاتوری (Dictatorship)
- ۷۳..... ه) الیگارشی (Eligarchy)
- ۷۴..... و) دموکراسی (Democracy)
- ۷۹..... ز) تئوکراسی (theocracy)

۸۱	۲. آرمان‌شهر
۸۱	چیزیستی آرمان‌شهر
۸۱	۱. آرمان‌شهر به مثابه شهر خوب (good place)
۸۵	۲. آرمان‌شهر به مثابه شهر تخیلی
۸۶	۳. آرمان‌شهر به مثابه سبک ادبی (literary genre)
۸۷	۴. آرمان‌شهر به مثابه ابزار دارای کارکرد سیاسی (political function)
۸۸	الف) انتقاد از وضع موجود
۸۹	ب) جهت دادن به خیزش‌های اجتماعی
۹۰	۵. آرمان‌شهر به مثابه اشتیاق به زندگی بهتر (desire for better life)
۹۲	۶. آرمان‌شهر به مثابه نماد امید (expression of hope)
۹۴	انواع آرمان‌شهر (فلسفی، دینی، ترکیبی و سکولار)
۹۵	۱. آرمان‌شهرهای فلسفی
۱۰۱	۲. آرمان‌شهرهای دینی
۱۰۸	۳. آرمان‌شهرهای ترکیبی
۱۰۸	الف) آگوستین (۴۳۰ - ۳۵۴)
۱۱۶	ب) فارابی (۸۷۰ - ۹۵۰)
۱۳۳	۴. آرمان‌شهرهای سکولار
۱۳۴	الف) توماس مور (۱۴۷۸ - ۱۵۳۵)
۱۳۸	یکم. نظام اشتراکی
۱۴۰	دوم. پلورالیزم
۱۴۱	سوم. دعوت آری؛ اما جنگال‌آفرینی، نه
۱۴۳	چهارم. تفکیک بین عقل و دین
۱۴۴	پنجم. فراوانی و خوشبختی
۱۴۴	ششم. جزم‌گرایی معرفت‌شناختی
۱۴۵	هفتم. حکومت
۱۴۶	هشتم. روابط خارجی
۱۴۷	نهم. وفاداری به پیمان‌ها
۱۴۸	دهم. پاسداری از صلح
۱۵۰	یازدهم. ارزش‌های اخلاقی

- ۱۵۴..... (ب) فرانسیس بیکن (۱۵۲۶ - ۱۵۹۱)
- ۱۵۸..... واکنش‌ها در برابر نگاه آرمان‌شهری
- ۱۶۳..... علل پیدایش ویران‌شهر
- ۱۶۸..... هویت آرمان‌شهر، جهانی یا غربی؟
- ۱۷۵..... ۳. بنیادهای نظری آموزه آرمان‌شهر اصدرايي
- ۱۷۵..... معرفت‌شناسی
- ۱۷۶..... ۱. چیستی معرفت
- ۱۸۲..... ۲. امکان معرفت
- ۱۸۴..... الف) مواجهه با سفسطه
- ۱۸۵..... ب) کاوش‌های هستی‌شناسانه
- ۱۸۶..... ج) فرآیند و مراتب ادراک
- ۱۹۱..... ۳. منابع معرفت
- ۲۰۶..... هستی‌شناسی
- ۲۰۶..... ۱. اصالت وجود
- ۲۱۰..... ۲. تشکیک در وجود (وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت)
- ۲۱۲..... ۳. وجود رابط
- ۲۱۳..... انسان‌شناسی
- ۲۱۳..... ۱. اهمیت انسان‌شناسی
- ۲۱۵..... ۲. حقیقت انسان
- ۲۱۸..... ۳. اختیار انسان
- ۲۲۴..... ۴. سرشت انسان
- ۲۳۲..... فرا اخلاق
- ۲۳۴..... ۱. مسئله هست و باید
- ۲۴۰..... ۲. نسبیت‌گرایی یا مطلق‌گرایی
- ۲۴۰..... ۳. راه دستیابی به سعادت
- ۲۵۹..... ۴. آرمان‌شهر ملاصدرا
- ۲۶۱..... تبیین آرمان‌شهر ملاصدرا
- ۲۶۳..... ۱. حکومت نبی

۲۶۶	۲. حکومت امام
۲۷۶	۳. حکومت فقیه
۲۸۰	الف) شیوه ملاصدرا
۲۸۲	ب) استدلال از طریق دلایل نبوت
۲۸۵	ج) استدلال از طریق لزوم تقلید
۲۸۹	صفات حاکم
۲۹۳	وظایف حکومت
۲۹۳	۱. وضع قانون
۲۹۵	۲. اجرای قانون
۲۹۶	۳. حفظ حیات
۲۹۷	۴. حفظ اموال
۲۹۷	۵. حفظ امنیت جامعه
۲۹۹	۶. حفظ جهان
۳۰۱	۷. زمینه‌سازی برای سعادت افراد
۳۰۴	ویژگی‌های آرمان‌شهر ملاصدرا
۳۰۴	۱. خدامحوری
۳۰۷	۲. دنیاگریزی
۳۰۹	۳. فلسفه‌گرایی
۳۱۰	۴. یقین‌مداری
۳۱۱	۵. تکلیف‌گرایی
۳۱۳	۶. ارزش‌مداری
۳۱۵	۷. تخصص‌مداری
۳۱۷	۸. تشکیکی بودن
۳۲۱	۹. جهانی بودن
۳۲۲	۱۰. عقلانیت
۳۲۶	۱۱. ابتهاج و سرزندگی
۳۳۰	جمع‌بندی

- ۳۳۱ ۵. پیامدها و اقتضائات آرمان‌شهر ملاصدرا
- ۳۳۱ تعالی و رشد معنوی انسان
- ۳۳۲ امکان دستیابی به سعادت و رستگاری
- ۳۳۴ محدودیت‌هایی در آزادی‌های اجتماعی و فردی
- ۳۴۲ کند شدن نسبی روند پیشرفت مادی
- ۳۴۶ امکان متزلزل شدن ثبات اجتماعی
- ۳۵۱ کتابنامه